

RAS PROJECT

Oeverzwaluw Omgeving Joure Friesland

2013

© Mayke van Kessel 9-6-2012

Volwassen oeverzwaluwen rusten uit op prikkeldraad langs het water.

OPGESTELD DOOR: JAN DE JONG

Ringer R44 Vogeltrekstation Wageningen

Jan de Jong, Joure Tel. 0513-414788

Email j.d.jongringer403@home.nl

Blog; <http://blog.seniorennet.be/frieslandnatuurnieuws>

Dit overzicht is samengesteld voor de terrein eigenaren en het Vogeltrekstation Wageningen. Het bevat een verantwoording van de activiteiten en kan tevens gebruikt worden bij de beheersverslaglegging van deze gebieden. Derden die gebruik willen maken van de in dit verslag verzamelde gegevens moeten tevens schriftelijk toestemming vragen aan de ringer. Ringnummers en ringgegevens mogen tevens niet zonder toestemming van ringer en Vogeltrekstation Wageningen gebruikt worden. Een verzoek kan men richten tot; info@vogeltrekstation.nl of kijk op de Website www.vogeltrekstation.nl Het Copyright van de fotos berust bij de fotograven.

Inhoud.

1. Voorwoord	2
2. Totaal gevangen vogels	3
3. Controle vreemde ringen	4-5
4. Terugmeldingen ontvangen van collega ringers	5
5. Eigen terugvangsten per kolonie.	6
5.1.Joure wijk Wyldehorne	6-7
5.2.Oudehaske	7
6. Dagverslagen oeverzwaluw onderzoek	8-12
7. Sponsor plan	13
8. Dankwoord	13-14

1.Voorwoord.

Voor U ligt het verslag van het ringonderzoek aan Oeverzwaluwen in 2013 wat in de omgeving van Joure is uitgevoerd. Er zijn er een flink aantal jonge en oude vogels geringd en terug gevangen op de vaste ring lokaties in Joure en Oudehaske. Daarbij waren helaas niet altijd de weersomstandigheden goed om meerdere dagen in de kolonies te vangen. Mocht U foutjes in dit verslag vinden meldt het dan even. Veel leesplezier!

©Willem van der Werf, Joure

Oeverzwaluwen in de wachtkamer in de kolonie van de wijk Wyldehorne in Joure.

2. Totaal gevangen vogels.

In 2013 zijn er in totaal 454 oeverwaluwen gevangen in twee kolonies in Skarsterlân. Helaas bevatte de kolonie in Heerenveen in 2013 geen broedparen en kon er in 2013 voor het eerst niet in de Twigen bij Joure gevangen worden. Toch zijn er nog flinke aantallen oeverwaluwen geringd en kunnen we terugzien op een succesvol broedjaar. In Tabel 1 worden de aantal gevangen en geringde oeverwaluwen per kolonie gemeld.

Ring en vangtotalen 2013 Oeverwaluw							
Tabel 1	m-na1kj	v-na1kj	o-na1kj	1kj	totaal	Terug**	totaal
Ringplek	geringd	geringd	geringd	geringd	geringd		gevangen
							individu
Joure de Twigen	0	0	0	0	0	0	0
Joure wijk Wyldehorne	38	47	8	55	148	53	201
Oudehaske zanddepot	65	77	4	80	226	21	247
Rohel Tjeukemeer	0	0	0	6	6	2*	6
Heerenveen SCI	0	0	0	0	0	0	0
2013 totaal	103	124	12	141	380	76	454

Tabel 1. Gevangen en terug gemelde individuen van de Oeverwaluw in 2013.

* = 2 oeverwaluwen (BA...75647 en BA...75765) die in 2013 geringd waren te Oudehaske werden aan het Tjeukemeer teruggevangen

**= van de teruggevangen oeverwaluwen is elk individu maar 1 x genoteerd.

© Hessel Kleine

Oeverwaluwen pakken ook wel insecten van het wateroppervlak, ze kunnen laag over het water scheren!

3. Controle vreemde ringen.

Ook in 2013 zijn er weer een flink aantal oeverzwaluwen aangetroffen in de kolonies in Joure (Wyldehorne) en Oudehaske (zanddepot). Helaas zijn de gegevens van de oeverzwaluw met de Malta ring die we op 30 mei en 20 juni 2012 controleerde in de kolonie in de wijk Wyldehorne (Joure) nog steeds niet binnen. Op 3 februari 2014 was er nog steeds geen bericht ontvangen uit Malta aldus Henk van der Jeugd Hoofd van het Vogeltrekstation Wageningen. We zijn erg benieuwd waar en wanneer deze volwassen vogel geringd is, hij staat dan ook nog bovenaan ons (verlang) lijstje zoals jullie wel zullen zien in Tabel 2. Gelukkig kwamen de meldingen van de oeverzwaluw met een Italiaanse ring (5A.26496 Italië) die we op 8-9-en 27 juni 2011 controleerden in Oudehaske wel binnen uit Italië en konden ze aan de tabel worden toegevoegd.

Tabel 2 Controle vreemde oeverzwaluw ringvangsten in 2011-2013									
Gevangen in kolonie	ringnummer	geslacht	leeftijd	vinddatum	Ringplek	geslacht	leeftijd	Ringdatum	afstand in km
		controle	controle	Geringd te	geringd als	geringd op			
Wyldehorne	260215 Malta	m na1kj	30-5-2012	? niet ontvangen					
Wyldehorne	260215 Malta	m na1kj	20-6-2012	? niet ontvangen					
Wyldehorne	6760267 Paris	m na1kj	01-7-2013	Lentilles Frankrijk	o na1kj	30-8-2011			506
Wyldehorne	AL...44166	m na1kj	05-6-2013	Garijp	m na1kj	25-6-2008			21
Wyldehorne	AL...44166	m na1kj	01-7-2013	Garijp	m na1kj	25-6-2008			21
Wyldehorne	AP...67308	v na1kj	01-7-2013	Eernewoude	v na1kj	27-6-2011			21
Wyldehorne	AP...67660	m na1kj	08-8-2013	Hempens	m na1kj	02-7-2011			22
Wyldehorne	AT...68193	m na1kj	01-7-2013	Nijbeets	m na1kj	22-6-2010			18
Wyldehorne	AU...02689	v na1kj	05-6-2013	Doornspijk GLD	o 1kj	29-6-2012			61
Wyldehorne	AU...02689	v na1kj	01-7-2013	Doornspijk GLD	o 1kj	29-6-2012			61
Wyldehorne	AU...02689	v na1kj	08-8-2013	Doornspijk GLD	o 1kj	29-6-2012			61
Wyldehorne	AV...89362	m na1kj	05-6-2013	Garijp	m na1kj	19-6-2012			25
Wyldehorne	AX...20071	v na1kj	01-7-2013	Eernewoude	v na1kj	04-7-2012			20
Wyldehorne	BA...21481	m na1kj	01-7-2013	Lelystad	o 1kj	24-7-2012			59
Wyldehorne	AP...67679	v na1kj	01-7-2013	Koudum	v na1kj	05-7-2011			24
Oudehaske	5A.26496 Italië	v na1kj	08-6-2011	Piedmont Italië	o na1kj	21-4-2011			804
Oudehaske	5A.26496 Italië	v na1kj	09-6-2011	Piedmont Italië	o na1kj	21-4-2011			804
Oudehaske	5A.26496 Italië	v na1kj	27-6-2011	Piedmont Italië	o na1kj	21-4-2011			804
Oudehaske	AP...67381	m na1kj	05-7-2013	Eernewoude	m na1kj	27-6-2011			21
Oudehaske	AP...67381	m na1kj	19-7-2013	Eernewoude	m na1kj	27-6-2011			21
Oudehaske	AV...89010	m na1kj	26-6-2013	Eernewoude	o1kj	12-7-2011			21
Oudehaske	AV...89410	v na1kj	26-6-2013	Burgum	o1kj	20-6-2012			26
Oudehaske	AX...20059	m na1kj	05-7-2013	Eernewoude	o1kj	04-7-2012			20
Oudehaske	AX...20059	m na1kj	19-7-2013	Eernewoude	o1kj	04-7-2012			20
Oudehaske	AX...21099	v na1kj	19-7-2013	Hempens	v na1kj	02-7-2013			22
Oudehaske	AX...21115	m na1kj	19-7-2013	Eernewoude	m na1kj	18-6-2013			21
Oudehaske	BA...29300	v na1kj	19-7-2013	Nijbeets	v na1kj	05-6-2012			16

(stand 03-2-2014)

Tabel 2. Terugmeldingen van gevangen Oeverzwaluwen met vreemde ringen in de kolonies Joure (wijk Wyldehorne) en Oudehaske in 2011, 2012 en 2013.

Bij de terugvangsten in tabel 2 zijn er 4 individuen die als 1kj in 2012 geringd zijn in andere kolonies. Zij hebben dus alle vier de reis naar het overwintergebied in Afrika overleefd en hebben zich op een andere plek gevestigd als broedvogel. Weinig jonge vogels overleven het eerste jaar en komen op weg naar de overwintergebieden om.

© Jan de Jong, Joure

Broedwand Oeverwaluwkolonie in zanddepot bij Oudehaske door de wind geslepen. De nesten die aan de onderzijde sterk zijn uitgesleten zijn de nesten waar al een legsel is uitgevloen.

4. Terugmeldingen ontvangen van collega ringers.

Controle vangsten van eigen ringen door collega ringers

Tabel 3

Geringd in kolonie	ringnummer	geslacht leeftijd	ringdatum	vindplek	vinddatum	Afstand in km
Heerenveen	BA...74205	m na1kj	02-6-2012	Ureterp	15-6-2013	20
Joure Wyldehorne	BA...75209	v na1kj	05-6-2013	Eernewoude	02-7-2013	21
Oudehaske	AJ...86858	o 1kj	05-8-2009	Ureterp	15-6-2013	23
Oudehaske	AT...47412	o 1kj	08-6-2011	Eernewoude	02-7-2013	20
Oudehaske	BA...75656	v na1kj	26-6-2013	Rotsterhaule	26-6-2013 *	6
Oudehaske	BA...75726	v na1kj	26-6-2013	Rinsumageest	20-7-2013	35
Oudehaske	BA...75931	o 1kj	01-7-2013	Lelystad	09-7-2013	60

(stand 01-2-2014).

*= smorgens vroeg geringd in de kolonie te Oudehaske, middags dood gevonden als verkeersslachtoffer in het Oosterschar!

Tabel 3. Oeverwaluwen die teruggemeld zijn uit de kolonies van Heerenveen, Joure en Oudehaske.

5.Eigen terugvangsten per kolonie.

Bij het bezoek aan de kolonies in Joure en Oudehaske noteerde ik alle individuen. Daar waren enkele leuke eigen terugmeldingen bij. In tabel 4 een overzicht van de eigen terugmeldingen in Wyldehorne.

5.1. Joure wijk Wyldehorne.

Tabel 4 Eigen terugvangsten van Oeverzwaluwen in Joure Wyldehorne in 2013							
Nr.	Ringnummer	Ringdata	Geslacht Leeftijd	Ringplek	Vinddata 1	Vinddata 2	Geslacht Leeftijd
1	AJ...86220	13-6-2009	o 1kj	Oudehaske	01-7-2013		v na1kj
2	AJ...86460	02-7-2009	o 1kj	Oudehaske	01-7-2013		m na1kj
3	AS...56123	03-6-2010	v na1kj	Heerenveen SCI	05-6-2013	01-7-2013	v na1kj
4	AS...56374	24-6-2010	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
5	AT...47085	20-5-2011	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
6	AT...47300	07-6-2011	v na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013		v na1kj
7	AT...47314	07-6-2011	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
8	AT...47334	07-6-2011	m na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013		m na1kj
9	AT...47362	07-6-2011	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
10	AT...47381	07-6-2011	v na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		v na1kj
11	AT...47396	08-6-2011	v na1kj	Oudehaske	01-7-2013		v na1kj
12	AT...47449	08-6-2011	m na1kj	Oudehaske	05-6-2013		m na1kj
13	AT...47456	08-6-2011	m na1kj	Oudehaske	01-7-2013		m na1kj
14	AT...47465	08-6-2011	m na1kj	Oudehaske	05-6-2013	01-7-2013	m na1kj
15	AT...47488	08-6-2011	v na1kj	Oudehaske	01-7-2013		v na1kj
16	AT...47490	08-6-2011	m na1kj	Oudehaske	01-7-2013		m na1kj
17	AT...47499	09-6-2011	m na1kj	Oudehaske	05-6-2013		m na1kj
18	AT...47544	09-6-2011	m na1kj	Oudehaske	05-6-2013		m na1kj
19	BA...74116	30-5-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		v na1kj
20	BA...74120	30-5-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		v na1kj
21	BA...74121	30-5-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
22	BA...74128	30-5-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		v na1kj
23	BA...74131	30-5-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	08-8-2013		m na1kj
24	BA...74135	30-5-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
25	BA...74137	30-5-2012	o na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
26	BA...74139	30-5-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013		v na1kj
27	BA...74141	30-5-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013	08-8-2013	m na1kj
28	BA...74143	30-5-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	08-8-2013		m na1kj
29	BA...74145	30-5-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013	08-8-2013	v na1kj
30	BA...74148	30-5-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013	01-7-2013	m na1kj
31	BA...74151	30-5-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013	01-7-2013	v na1kj
32	BA...74152	30-5-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013		v na1kj
33	BA...74154	30-5-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	08-8-2013		m na1kj
34	BA...74197	02-6-2012	v na1kj	Heerenveen SCI	01-7-2013	08-8-2013	v na1kj
35	BA...74212	02-6-2012	v na1kj	Heerenveen SCI	01-7-2013		v na1kj
36	BA...74560	20-6-2012	o 1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
37	BA...74568	20-6-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013	01-7-2013	m na1kj
38	BA...74570	20-6-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013	01-7-2013	m na1kj
39	BA...74572	20-6-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		v na1kj
40	BA...74582	20-6-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013		m na1kj
41	BA...74585	20-6-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		m na1kj
42	BA...74586	20-6-2012	m na1kj	Joure Wyldehorne	01-7-2013		o na1kj
43	BA...74591	20-6-2012	v na1kj	Joure Wyldehorne	05-6-2013	01-7-2013	v na1kj

Tabel 4. Terugvangsten van eigen ringen in 2012 die geringd zijn vóór 2013.

©Koos Dansen

Oeverzwaluwen zoeken voor de nacht soms een schuilplek in de oude nestgangen in de kolonie.

5.2. Oudehaske

Tabel 5 Eigen terugvangsten van Oeverzwaluwen in Oudehaske in 2013							
Nr.	Ringnummer	Ringdata	Geslacht Leeftijd	Ringplek	Vinddata 1	Vinddata 2	Geslacht Leeftijd
1	AJ...84969	02-8-2008	m na1kj	Oudehaske	26-6-2013		m na1kj
2	AJ...86210	13-6-2009	v na1kj	Oudehaske	05-7-2013	19-7-2013	v na1kj
3	AJ...86449	27-6-2009	o 1kj	Oudehaske	19-7-2013		m na1kj
4	AT...47078	20-5-2011	v na1kj	Joure de Twigen	19-7-2013		v na1kj
5	AT...47373	07-6-2011	m na1kj	Joure Wyldehorne	26-6-2013	19-7-2013	m na1kj
6	AT...47487	08-6-2011	m na1kj	Oudehaske	05-7-2013		m na1kj
7	AT...47528	09-6-2011	m na1kj	Oudehaske	26-6-2013	19-7-2013	m na1kj
8	AT...47571	09-6-2011	m na1kj	Oudehaske	19-7-2013		o na1kj
9	AV...48041	21-7-2011	v na1kj	Joure Wyldehorne	19-7-2013		v na1kj
10	BA...74195	02-6-2012	v na1kj	Heerenveen SCI	05-7-2013	19-7-2013	v na1kj
11	BA...74376	13-6-2012	o 1kj	Heerenveen SCI	26-6-2013	05-7-2013	m na1kj
12	BA...74390	13-6-2012	o 1kj	Heerenveen SCI	26-6-2013		m na1kj
13	BA...74393	13-6-2012	o 1kj	Heerenveen SCI	26-6-2013	19-7-2013	m na1kj
14	BA...74394	13-6-2012	v na1kj	Heerenveen SCI	05-7-2013	19-7-2013	v na1kj
15	BA...75906	01-7-2013	o 1kj	Joure Wyldehorne	19-7-2013		o 1kj
16	BA...75925	01-7-2013	v na1kj	Joure Wyldehorne	19-7-2013		v na1kj

Tabel 5. *Eigen terugvangsten van Oeverzwaluwen in Oudehaske die geringd zijn vóór 2013.*

6. Dagverslagen Oeverwaluw onderzoek.

Joure Wyldehorne.

De kolonie lag er in 2013 weer mooi bij en was door de gemeente De Friese Meren en de plaatselijke Vogelwacht Joure goed onderhouden. Het duurde dan ook niet zo lang voordat de eersten zich weer in deze unieke vogelwijk Wyldehorne vestigden. Op 10 april meldde Tonny de Jong me dat de eerste twee al bij de kolonie waren gezien. Helaas hadden we een koud en guur voorjaar en kwam de grote groep pas op 2 mei massaal terug en begonnen dan ook snel aan de nestbouw. Elk jaar neemt de populatie nog toe in de wijk Wyldehorne zo blijkt uit cijfers van de plaatselijke Vogelwacht Joure. In 2010 35 paar, 2011 53 paar, 2012 78 paar en 2013 95 paar! Zouden we in 2014 meer dan 100 paar kunnen begroeten? We hebben 160 nestgangen in Wyldehorne, dus nog even te gaan!

Op **5 juni** tussen 19.00 – 21.00 uur is er in de vaste wand in de wijk Wyldehorne in Joure gevangen. Daarbij kreeg ik assistentie van de vogelwachters Tonny de Jong, Tsjepke van der Honing, Laurens Potijk en Piet Schutten. Er waren flink wat broedgaten bezet (95) en van de gevangen oeverwaluwen bleken veel vrouwen al een broedvlek te dragen. In totaal zijn er 60 volwassen oeverwaluwen gevangen (23 x man, 29 x vrouw en 8 volwassen). De conditie en gewichten van de vogels waren goed tot zeer goed!

Op **1 juli** tussen 6.30 – 9.45 uur is er een ochtendvangst uitgevoerd met behulp van P. Schutten, Tsjepke van der Honing en Tonny de Jong. Deze hulp was beslist wel nodig, we moesten voortijdig de netten weghalen omdat anders de behandelduur te lang zou duren. Iets later in de morgen kregen we ook bezoek van enkele passanten (waaronder Albertus de Jong) en kwamen diverse omwonenden en enkele medewerkers van de gemeente even kijken. In totaal werden er maar liefst 151 oeverwaluwen gevangen, 87 hiervan (46 eerste jaars en 41 volwassenen) kregen voor het eerst een ring en 64 droegen al een ring. Er waren diverse (8) met vreemde ringnummers waar onder zelfs een met een Franse ring (zie tabel 2 pag. 4). Er werden 56 teruggevangen die al een ring droegen uit eerder jaren (zie tabel 4) of op 5 juni waren geringd.

© Hidde de Jong (10 jaar) ,Joure.

17-april 2013. De oude nestgangen van de oeverwaluwwand in Wyldehorne worden **schoongemaakt en opnieuw gevuld met schoon zand** door Tonny de Jong, Laurens Potijk en Jan Veldman.

Op 8 augustus is er tussen 19.00 -21.00 uur samen met de buurtbewoners en de jeugd in de kolonie 44 oeverwaluwen gevangen en er werden daarvan 21 geringd. Een flink deel van de broedvogels die de eerste leg met goed gevolg hadden voltooid waren toen waarschijnlijk al met hun jongen weggetrokken. Een wijfje die we op 5 juni 2013 ringden werd zelfs op 2 juli 2013 in de kolonie in Eernewoude terug gevangen, mogelijk om daar een 2^e legsel groot te brengen. Aan omwonenden en jeugd is op 8 augustus voorlichting en uitleg gegeven en velen mochten een oeverwaluw na het onderzoek weer de vrijheid terug geven. Daarbij noteerde ik van een zestal aanwezige gasten hun voornaam (Daniel, Ingmar, Matthijs, Rudmer, Harry en Bernhard) bij een individueel ringnummer van een oeverwaluw die ze hebben losgelaten. Mochten we deze vogels in 2014 weer tegenkomen dan zullen we dit uiteraard melden.

Uit Tabel 4 (blz.6) blijkt dat veel oeverwaluwen de kolonie in de wijk Wyldehorne trouw blijven. Een eerste jaars vogel die in 2012 geringd werd (1 van de 9) in de kolonie is dit jaar terug gekeerd uit het overwintergebied en bleek een mannetje te zijn. Jonge vogels worden niet zo vaak teruggemeld na hun eerste jaar, de vogels hebben een hoge sterftkans (rond 60%). Dit jaar werden er 55 eerste jaars geringd, ben benieuwd hoeveel daarvan er in 2014 in Wyldehorne zullen terugkeren. Van de volwassen oeverwaluwen keerden er in 2013 in totaal 30 (!) terug naar dezelfde kolonie (1 uit 2010, 6 uit 2011 en maar liefst 23 uit 2012). Gelukkig is er van Steenmarters in 2013 geen overlast ondervonden, door de toepassing van een laagje water (plm.20 a 30 cm diep) voor de wand heeft de predator geen kans gezien om bij de nesten te komen. Dit is op andere plekken in de provincie wel het geval geweest.

Oudehaske zanddepot De Pel.

De kolonie in Oudehaske is in 2013 maar langzaam op gang gekomen. Vooral door het koude en gure voorjaarsweer hebben de oeverwaluwen nog even gewacht om wat beter in conditie te zijn. Op 20 juni meldde Bauke de Jong me dat er aan de oostkant van het zanddepot een flinke groep er al 135 nestgangen hadden gemaakt verdeeld over twee wanden die op een tiental meters van elkaar liggen.

©Leo Verkoelen

Oeverwaluwen graven hun nest in enkele dagen en broeden graag in zand en modderwanden.

Ook waren er enkele nestgangen door de steenmarter bezocht en uitgegraven, Bauke vond er twee dode jongen op het terrein. In 2012 hadden wij ook al veel last van de steenmarter(s) op het zanddepot.

Op **26 juni** is er tussen 7.15 – 10.30 uur met enkele tussenposen gevangen op het zanddepot. Gelukkig had ik af en toe hulp van Bauke de Jong die diverse vogels voor me uit het net haalde, er werden maar liefst 159 oeverwaluwen gevangen, daarvan zijn er 151 geringd (55 eerste jaars en 96 volwassen). Vanmorgen veel eerste jaars die pas uitgevlogen waren, van enkele waren zelfs de buitenste slagpennen nog niet eens uitgegroeid. De volwassen vogels waren alle in goede conditie. Een van de gevangen oeverwaluwen (AV...89010) droeg de pootring boven het loopbeen, dat belemmerde hem in zijn beweging zodat de ring weer aan het loopbeen is teruggezet! Een enkele keer schijnt dit vaker voor te komen, ringen zijn dan vaak niet goed dicht en schuiven over het kniegewricht omhoog bij het uitgraven van de nestgangen. De vogel was op 12 juli 2011 als 1kj in de kolonie te Eernewoude geringd door P. Das. Op het terrein in een van de al afgegraven zandputten zag ik ook nog 3 oeverlopers langs de vloedlijn lopen, deze zullen hier stellig overzomereren want broeden, doen ze hier niet.

Op **5 juli** is er met tussenposen tussen 7.15 – 11.00 uur in de kolonie gevangen en er zijn in totaal die ochtend zelfs 109 oeverwaluwen gevangen, 58 daarvan kregen een nieuwe pootring (19 eerste jaars en 39 volwassen). Bauke de Jong meldde me dat er regelmatig een boomvalk bij de kolonie wordt gezien die er dan een oeverwaluw pakt en vertrekt in de richting van Oudehaske. De steenmarter is de laatste dagen ook weer actief geweest, hij had zelfs van bovenaf de wand al 3 gaten en aan de voorkant zelfs 6 gaten gegraven om bij de jongen (en ouden?) te komen.

© Ad Maas

De steenmarter komt steeds vaker voor in De Friese Meren en lust wel een nestje oeverwaluwen.

Op **19 juli** smorgens heel vroeg naar de kolonie afgereist. Vanmorgen een poging om de netten al in het donker voor de nestgangen te zetten en zo te controleren of er ook nog veel broedvogels en slapers in de al deels sterk uitgesleten broedgaten zaten. Met tussenpozen tussen 5.00 – 11.00 uur het net voor de broedwanden geplaatst en in totaal 90 oeverzwaluwen gevangen, waarvan zijn er maar 16 geringd (5 eerste jaars en 11 volwassenen), de rest is allemaal eigen terugvangsten en controles. Opvallend was dat er toch nog een flink deel van de oeverzwaluw vrouwen een actieve broedvlek had, sommigen voor de tweede keer in dit seizoen! Enkelen droegen zelfs nog een ei. Een vrouwtje oeverzwaluw die ik op 5 juli in de kolonie had geringd zonder opvallende kenmerken hing nu vanmorgen in het net en bleek een deel van de rechter poot te missen, slechts een kort stompje was nog zichtbaar. Zou deze net niet door de steenmarter gepakt zijn? In de steile hoge wand aan de oostkant van de zandput was nu ook duidelijk te zien dat de steenmarter daar ook enkele nestgangen had uitgegraven. Bij het opzetten van de netten, wat in alle stilte moest gebeuren iets voor 5 uur, heb ik heel voorzichtig het kleine 6 meter netje voor de wand gezet. Bij het plaatsen van de laatste stok schrok ik enorm! Er kwam in een flits een groot gedaante uit een van de grote nestgaten vandaan, ik sprong achteruit en zag dat het een holenduif was die in een van de gaten had overnacht, of zou ie er toch in broeden?. Helaas wist de vogel die in de bovenste baan vloog al vrij snel te ontsnappen. Als reactie vlogen er wel plotseling een tiental oeverzwaluwen uit de gaten en belanden zo in het net.

© Wim van der Honing

Een holenduif zorgde voor een flinke schrik bij het opzetten van een net voor de oeverzwaluwwand.

Nadat alle vogels geringd en weer losgelaten waren heb ik vanaf het zanddepot even rondgekeken. Op het meertje zwommen maar liefst 60 Canadese ganzen en 3 knobbelzwanen rond. Boven het terrein vloog een visdief en in de struiken langs de zandput hoorde ik een bosrietzanger luid zingen. Op het stukje grasland onder de hoogspanning liepen een 10 (!) tal hazen rond tussen een groepje kleine mantelmeeuwen. In de zandput zaten nu 4 oeverlopers en een 4 tal scholeksters. De laatsten zullen er zeker gebroed hebben.

Rohel Tjeukemeer.

Aan het Tjeukemeer zijn op de vaste ringplek werd in juli en augustus in de rietzoom met netten gevangen. Oeverzwaluwen overnachten graag met boerenzwaluwen in de rietzoom. Tijdens de ochtend en avond vangsten met geluid op boerenzwaluwen werd af en toe ook het geluid van de oeverzwaluw afgespeeld zodat ik een 8 tal kon vangen. Twee vogels (1 eerste jaars en een volwassen man)droegen al een ring en waren afkomstig van het zanddepot te Oudehaske en op 26 juni daar van een ring voorzien.

Oeverzwaluwen vangen op slaapplekken is dus succesvol! Helaas hebben we rondom Joure maar weinig plekken waar de zwaluwen massaal in het riet slapen. Soms zitten ze ook wel in maïspancelen, doch het is niet altijd mogelijk om daarin te vangen.

De Twigen.

In 2013 is er voor het eerst niet gevangen in de kolonie. Volgens Stichting de Twigen hebben er in 2013 86 paar oeverzwaluwen met succes gebroed en heeft de beveiliging met schokdraad goed gewerkt. Proficiat!

Heerenveen.

Erik Schotsman zag de eerste oeverzwaluwen al op 15 april in een groepje van 4 vogels bij de Mercurius rondvliegen om 19.45 uur. Op 4 mei controleerde ik de kolonie bij de SCI, er waren nog niet duidelijk nesten bezet. Wel waren enkele nestgangen deels opengekrabd doch er werden in het geheel geen oeverzwaluwen meer waargenomen. Wel werden krabsporen en ontlasting gevonden van de steenmarter.

De wand was ook bovenop enorm begroeid en aan de voorzijde was veel vegetatie aanwezig. Kennelijk is de wand niet meer aantrekkelijk genoeg geweest en hebben ze dit jaar de kolonie niet uitgekozen en ergens anders hun heil gezocht.

© Hidde de Jong (10 jaar), Joure

17-april 2013. De oude nesten van vaste oeverzwaluw wanden moeten elk jaar verwijderd worden om te voorkomen dat zaden opnieuw beginnen te kiemen. Daarna moeten de gehele nestgangen met vers los zand voorzichtig dicht gestopt worden.

7. Sponsor plan.

Al enkele jaren heb ik een groep mensen die me financieel steunt bij uitvoeren van de onderzoek projecten. De methode van sponsoring van een of meerdere series pootringen is daarbij een mooie methode om de almaar oplopende kosten voor het vrijwillig wetenschappelijk onderzoek te drukken. Het sponsoren horen dan ook de bijzonderheden van het project en de door hen gesponsorde ringen en blijven betrokken bij de vorderingen van het onderzoek. Hopelijk zijn er ook dit jaar weer mensen die me financieel willen ondersteunen om het project te doen slagen.

Sponsor mee aan het Wetenschappelijk Ringonderzoek.

Voor iedere bijdrage van 20 euro wordt een serie van 100 vogelringen aangeschaft.

Mocht van deze serie van 100 vogelringen er een of meer buiten 15 km van de ringplek teruggemeld worden dan krijgt de sponsor hiervan bericht door middel van een terugmelding.

Sponsors worden genoemd in het eindverslag.

Meldt U bijdrage aan op j.d.jongringer403@home.nl en U ontvangt bericht welke serie(s) nummers door U gesponsord zijn. U mag zoveel series van 100 opgeven als U wil, elke serie voor 20 euro.

Stort U bijdrage op Rekening

NL76 RABO 0122 1605 84

met vermelding van; **aantal series.**

t.n.v. Jan de Jong Wetenschappelijk Ringonderzoek.

Uiteraard mag U ook een andere vrijwillige bijdrage geven om het onderzoekswerk te steunen.

8. Dankwoord

In 2013 heb ik bij het onderzoek weer veel steun en assistentie gehad van Tsjepke van der Honing, Piet Schutten, Bauke de Jong, Laurens Potijk, Tonny de Jong en Gerard Tamminga. Het vangen in de kolonies te Joure en Oudehaske verliep in 2013 goed en ik heb volledige medewerking mogen ontvangen waarvoor mijn oprechte dank aan de terreineigenaren; de gemeente De Friese Meren en De Vries Grondwerken uit Joure. Het Vogeltrekstation Wageningen verleende de benodigde vergunning om het RAS project Oeverwaluw te mogen uitvoeren. De bijdragen bij het onderzoek van de Sponsors waren bijzonder welkom! Vogelwacht Joure e.o., Henk Bulsing (Joure), Th.A. Postma Simons (De Knipe), Jan van der Veen (Noord Bergum) en Harry Wijnandts (De Tike), Kees en Afke Hoogland en Ton en Catharina Westendorp, allen mijn heel hartelijke dank hiervoor!

Door de aanleg van diverse oeverwaluw kolonies in en rondom Joure blijven we op een verantwoorde en natuurlijke methode de grote hoeveelheden insecten op een natuurlijke manier bestrijden en kunnen we op een eenvoudige manier de oeverwaluw gebruiken als een nuttig milieu indicator. Aanleg van meerdere broedwanden op geschikte lokaties zouden dan ook meer gestimuleerd kunnen worden. De nieuwe gemeente De Friese Meren heeft met de aanzet en het onderhoud van het voorbeeld broedwand in Joure dan ook een trend gezet die navolging verdient in andere gebieden.

SPONSORS 2013.

Bedrijven en instellingen.

Vogelwacht Joure e.o

ALLE SPONSORS IN 2013 HEEL HARTELIJK BEDANKT!

Particulieren

Ton en Catharina Westendorp, Dedgum

Kees en Afke Hoogland, Britswert

Henk Bulsing, Joure

Th.A.Postma Simons, De Knipe

Jan van der Veen, Noordbergum

Harry Wijnandts, De Tike

© Willem van der Werf, Joure

Alle gevangen Oeverwaluwen worden onderzocht en krijgen een pootring zodat ze individueel herkenbaar zijn als ze op een ander plek gevonden of teruggemeld worden. Let dus op vogel slachtoffers of ze ook en ring dragen en meldt dit aan ons. U levert daar dan een bijdrage mee aan de wetenschap.
